

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zdanje razmere koroških Slovencev.

Iz Koroškega 17. jan. [Izv. dop.]

Žalibog smo na Gorotanskem živeči Slovenci glede obilnosti projavljenih domačih novic, katere bi se lahko mnogokrat donasale, jako ubogi. Da je temu tako, niso morda krive samo neugodne okolščine in nam nasprotna osoda, nego najbolj lastna naša nemarnost, katerej imamo v prvej vrsti pripisati, da se le malokdaj o našem stanju o našem napredku in naših težnjah tu in tam kaj malega, nezdatnega čita. Da je to napaka in sicer jako velika, bode vsakdo previdel, kateremu je blagost in napredek našega ljudstva prisrci. Zgodi se na ta način da mnogo let preteče, predno Slovenci junske doline o razvoju narodnega čutila bratovskih prebivalcev ziljske doline le pičico pozve itd. Porečeš mi morda, dragi čitalec iz bližnjih pokrajin: „Saj imate lastne časopise, kateri donasajo vaše novosti“; a tega ne rečeš povsem resnično.

Na Koroškem se sicer marsikateri časopis tiska, ali večidelj ne spolnuje svoje naloge. „Besednik“, ki tu in tam kaj malega med „raznimi novicami“ donasja, le bolj beletristiko goji in le enkrat na mesec izhaja, torej ne zadostuje. „Slovenskemu Prijatelju“ nij moč donasati novic in tako imenovani konservativni „Kärntner Blatt“ jih, kakor se kaže, projavljati neče. Baš ta list bi se moral bolj ozirati na slovenski del naše domovine, ker ga večidelj Slovenci podpirajo — ali kaj hočemo, mož urednik, rojen in vnet Nemeč Hoisak nema ni pičice najmanjše mrvice ljubezni do našega slovenskega naroda, kar je v vsakem listu do današnjega dne dovolj očitno. Mimo tega ga pa obdaja taka letargija, da mu je v teku celega leta prav težavno le pet izvernih člančičev pisati. In ta mož prejema na leto za preslabo uredovanje, ki je po vsem podobno krojaškemu nadpomočniku, ki le vedno škarje rabi, — nekda 800 gold.

Uže lansko leto se je vedno v merodajnih krogih čulo, da list ne zadesteva, da mož nij na pravem mestu, da mora stvar drugača postati in letos so se zopet te izjave ponovile — ali vse zastoj: mož je in ostane urednik in to v kvar tako zvane „konservativne stranke“ in tudi v kvar Slovenstva.

Ali bi ne bilo mnogo boljše, ko bi možje, ki so pri tem podzvetji in katerih je mnogo, ki jim še nekoliko bije srce tudi za slovenski narod, gledali na to, da se tu in tam naš domačinec podučijo o slovenstvu, o narodnosti itd. nego da pisari ovi list vedno le o papeži, o Rimu, o Ekvadorskem itd. V zadnji številki pravi med dru-

gim: „es ist unbegreiflich, wie es möglich ist, dass irgend jemand, der in den Klauen des Liberalismus, dieser vom bösen Feind geleiteten Gewalt, sich befindet, nicht augenblicklich nach Lesung der päpstlichen Encyclica seine traurige Lage einsehe“ itd. Da, a nam je nerazumljivo, in sicer to, da se more še dalje tako uredovanje odobravati!

Konstatirati moramo, da nam in narodnej misli nasprotni listi, kakor „Kärntner Volksbote“ in beljaška „Süddeutsche Post“ bolj pogostoma Slovence omenijo, akoravno v nasprotnem smislu, ker jih vedno le zaničevajo in karajo in to posebno zaradi tega, ker vedo, da jim pri nas v časopistvu nobeden nasprotni ne bode. Tako n. pr. piše zadnji „Kärnt. Volksbote“, da je resna peticija slovensko-političnega društva „Trdnjava“ le samo bila dokaz, da prebiva na Koroškem „eine sehar politischer narren“. S takimi psovkami se titulirajo pošteni Slovenci! Eden teh izvrstnih listkov „Freie Stimmen“, je s 1. jan. umrl. Naj mu bo zemljica lahka ali teška!

Ker so naše okolščine take, torej je tembolj treba, da se vse le kolikaj važnega, kar se na polji narodnega in socialnega življenja prigodi, proglasi in to posebno v glavnem slovenskem listu „Slov. Narodu“,*) kateremu se naj na Koroškem uže bolj pot odpre. —

Občinske volitve so uže po celem koroškem deželi končane in zaznamovati imamo na marsikakem bojišči slovensko narodno zmago. To nam kaže, da se narod zaveda, da pozna svoje pravice in neče še kot narod pomreti. Možato se je borila junska dolina, katera je uže pri zadnji volitvi v direktni državni zbor pokazala, da se čuti narodno. Takrat uže so v Doberli vasi z vsemi 16 volilnimi možmi slovenski narodnjaki prodrli, in sedaj so ovo zmago le ponovili. Pri občinski volitvi so vrli narodnjaki popolnem zmagali in to skoraj z vsemi kandidati na veliko jezo doberloveških nemških zagrizencev. Izvolili so si ob enem vrlega župana v osobi občesposhovanega domorodca Hobelja. Isto tako nahajamo sedaj v občinskem zastopu velikovškem g. dr. V. Pavliča. Smorovčani so si izvolili za župana J. Čmeliča.

V spodnjem Roži nij kaj posebno ugoden izpad zadnjih volitev, tem bolj v zgornjem Roži, kjer so v jako obširni rožeškošt. jakobskej občini voljeni večidel narodnjaki, kot občinski odborniki. Med 24temi jih je nad dve tretjini zanesljivih naših mož. V tem zastopu nahajamo ob enem večino odbora št. jakobske posojilnice in čudno se

*) Imamo sicer do sedaj nekatere dopisnike iz Koroške, ali želeli bi jih bilo mnogo več, vsaj iz glavnjih krajev. Uredn.

nam le zazdeva, da pri volitvi župana nij prodril popolnem narodni kandidat g. Maček-Suster, temuč prejšnji župan Štikert, kateremu samostalno ravnanje in pravo domoljubje nij ravno lastnost. Vendar nij to še največje zlo, ker je večina narodna in se bode torej župan tudi po njej ravnal. Na Zilu so volili prejšnjega župana g. Martlja. Krasno zmago imamo ob enem zaznamovati v ziljski Bistrici, in Strajivesi, kjer je po hudi borbi za župana voljen občeznani, za narod in napredek vneti g. Ferdo Vigele. Bistričani so pokazali, da se kot narodne zavedajo in zamoremo jim le čestitati, da so si pridobili tako vrlega župana. V tamkajšnjem zastopu je baje 11 narodnjakov in 7 nasprotnih mož in sicer je volil tretji red enega Slovence, drugi pet in prvi zopet pet Slovencev.

Tudi po drugih slovenskih krajih, tako n. pr. v Hodišah itd., so še precej ugodne zadnje volitve občinskih zastopov.

Razvidno je povsem, da se počasi vendar le širi narodna zavest in vzbujenost in to med tem, ko nas nekateri uže kot mrtve smatrati hočejo. Ne bodimo torej zaspani in pomnimo mile besede prerano umrlega Tomana, ki nam je pel:

„Kvišku, bratje, duše mile!
S slovom, z djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom“.

Iz deželnih zborov.

Štajerski deželni zbor.

[Izv. dop.]

(21. seja 15. januarja). Po predlogu finančnega odbora privoli deželni zbor: podpiralnemu društvu nemških dijakov in podpiralnemu društvu slovanskih dijakov na graški univerzi po 100 gold.; društvu za podporo bolnih nemških dijakov 200 gold., za razne ustanove 21.380 gold.; med temi je 6 štipendij za učence na rudarski šoli v Ljubnem, 9 po 120 gold. in 11 po 100 gl. za učence na gospodarski šoli v Grottenhofu, 3 ustanove po 400 gold. za operaterje, 5 po 100 gold. za učence na živinozdravniški šoli v Gradci, 5 po 120 gld. za učence na vinorejni šoli v Mariboru, 30 po 100 gld. za učiteljske pripravnike in 15 po 100 gold. in 150 gold. za učiteljice pripravnice, dalje 1000 gold. za razdelitev med uboge učence na meščanskih šolah. Doneski za vednost in umetnost znašajo 6260 gold. Za tehniko v Gradci znašajo vsi stroški 100.572 gold.; za zgornjo realko v Gradci 47.715 gold., dohodki 7120 gold.; za realno gimnazijo v Ptuj, stroški 11.495 gl., dohodki 3550 gld., za realno gimnazijo v Ljubnem, stroški 10.877 gold., dohodki 3900

gold. Meščanske šole so v Judenburgu, Fürstenfeldu, Hartbergu, Radgoni, Celji in Gradci in doplača dežela povsod po 6000 do 7.000 gold.

Ogromni so stroški za ljudske šole. Plače učiteljev znašajo za celo deželo 665.225 gld., plače za katehete in turnarske učitelje itd. 47.000 gld., starostne priklade 12.000 gld., za konferencije 8000 gld., za učiteljske knjižnice 4000 gld., za nadaljevalni poduk učiteljev 2000 gld., tedaj skupaj 738.325 gld. Ti stroški se pokrijejo po dohodkih iz šolskih gruntov 663 gld., po drugih dohodkih 13.872 gld., okrajji plačajo 7% priklade na davek 230.760 gld., 100.000 gl. se prihrani, ker niso vse učiteljske službe oddane; torej ima še dežela doplačati 393.030 gold.

Herman pri tej točki izreče, da nasproti tem velikim stroškom za šolo ima ljudstvo pravico zahtevati, da se njegovi otroci v šoli moralno ne pokvarijo in da liberalna prenapetost učiteljev saj tako daleč ne sega, da moderni boj proti krščanstvu ne nesejo v ljudsko šolo in se vedno ne borijo s farnim duhovenstvom na veliko škodo občin. Herman ne stavi nobenega predloga.

Cesarski namestnik odgovarja na vprašanje dr. Nekermana zaradi ločitve ljudske šole v Celji, da se bode ta stvar kmalu rešila.

Za javno bolnišnico v Gradci znašajo stroški 153.399 gold., dohodki 139.421 gld. Za zdravljenje in hrano bolnih v vseh javnih bolnišnicah dežela doplača deželni fond 211.100 gld.; stroški za cepljenje koz so 10.000 gold. Deželni zbor sklence vlado prositi, da naj povsod uvede posilno cepljenje koz, katero se je pokazalo kot najboljše sredstvo proti osepnicam. Z usmiljenimi sestrami v graški bolnišnici naj se napravi taka pogodba, da bodo stroški za hrano bolnikov manjši od zdanjih. Temu sklepu nasprotujejo klerikalni poslanci.

Za galerijo slik in za risarsko akademijo doplača dežela 7955 gold.

Za deželno gledališče v Gradci nasve-

tuje finančni odbor, da se naj privolijo stroški s 3158 gld. in dohodki z 2008 gld. Lani je deželni zbor sklenil, da hoče prodati deželno gledališče za 200.000 gld.; graško mesto bi ga bilo kupilo. Minister Lasser pa sklepa neče potrditi; tedaj bi po lanskem sklepu se gledališče moralo zidati, kar bi nad 100.000 gld. veljalo. Sedanji najemnik ne plača nobene najemščine. Oglasil se je drugi najemnik, kateri hoče plačati 6000 gl. na leto. Ker gre za osobne stvari, sklence deželni zbor, da se stvar v tajnej seji obravnjuje.

V tej je bil sprejet predlog dr. Dominka, da se cela stvar vrne finančnemu odboru, kateri ima o njej precej v prihodnji seji poročati.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 20. januarja.

Državni zbor se začne 21. jan. V eni prvih sej pride na vrsto verifikacija volitve dr. Supana.

Staro-češki listi ne nebajo tudi po volitvah na mladočehe prav strupeno zabavljati. Iz njihovih zmago-praznujočih člankov se vidi neka nelepa maščevalnost. Čemu to dobro?

V **moravskem** deželnem zboru se je poprejšnji minister grof Widman-Sedlnický od poprejšnjih velikih posestnikov, ki so ga bili izvolili, ločil, da bi v vprašanjih, ki se tičejo zavarovanja deželnega reda, s federalisti glasoval, respektive, da bi čisto nič ne glasoval. To je ostra kritika ravnanja ustavoverne večine, znabiti pa tudi znamenje, da gre njeno gospodarstvo — proti koncu.

V zadnji seji gališkega zbora 17. t. m. so bili enkrat Poljaki **Rusinom** pravični. Sprejeli so namreč nasvet Rúsina Pavlikova, naj se akademična gimnazija v Lvonu polagoma porusini. — Ko bi bili Poljaki Rusinom zmirom tako pravični, ne bi mi imeli nenaravnega prizora, da slovenski Rusini vedno z Nemci vlečejo.

Vnanje države.

Španska vlada je neki manifest izdala. V uvodu strašno hvali Castelarja, potem pa pove, kaj je njen namen. „Demo-

kracija, pravi manifest, „ne obstaja v tem, da se nivelirajo socialne stopnice, ona obstaja le v enakosti političnih pravic, v razdiranju vsakega privilegija; plemstvo in bogataši naj se demonstracije tedaj ne bojé, še manje strahu pa naj imajo katoličani in odkritosrčno religiozni ljudje. Kultova svoboda pri nas katoliške sloge ne bo podrla, nego utrdila. Država torej cerkve ne more zaničevati in tudi ne žaliti, kajti s tem bi se žalila večina Španjcev in bi natvegla ná-se boj z najmočnejšo, najvztrajnejšo in najbolje organizirano močjo, ki jo ima družba v svojem naročju.“ Proti koncu pravi razglas: „Javno mišljenje je zadnje konstitujoče kortese razpustilo, posluževaje se vojaške pomoči. Dežela je s tem dejanjem popolno zadovoljna. Eksekutivna oblast republike jemlje vso odgovornost ná-se, in sklence: Konstitujoči kortesi se razpuste, vlada bo navadne kortese poklicala, da le splošna pravica glasovanja more redno delovati.“ — Seranno, kakor se kaže, bi znal poprej od oficijelne Evrope pripoznanje zadobiti, nego Castelar. Angleška pri tem menda v prvi liniji fungira. Nemškemu poslancu v Madridu se je dala oblast, naj nadaljuje „oficijozno občenje“ s sedanjo špansko vlado. Formelno pripoznanje pa si Nemčija pridruže.

Dopisi.

Iz Notranjskega 17. jan. [Izv. dopis.] V zadnji seji kranjskega deželnega zbora, izrazil se je poslanec Horak, ko se je debatiralo o povišanji učiteljskih plač o učiteljih: „Naj gredo, kamor hočejo! Saj jih ne bode nikoli zmanjkalo, nikar se ne bojte! Saj so tudi takrat djali, ko je šlo več naših duhovnikov v Ameriko, da nam bode duhovnikov zmanjkalo, a jih je še zmirom zadosti!“ Pač je to čudno govorjenje krajskega poslanca! Dokazal je g. Horak, da le malo ali pa celo nič ne čita slovenskih časnikov, posebno št. 3 „Sl. Naroda“ gotovo videl nij, nikar uže čital. V tej številki je vendar tako na tanko dokazano, kako pomanjkanje učiteljev imamo na Krajskem. S tem je pokazal g. Horak, da mu tudi razmere in potrebe po deželi niso čisto nič znane. Gospodje, ako hočete biti naši zagovorniki in zastopniki v deželnem ali državnem

Listek.

Slovensko gledališče.

Dramatiško društvo nam je zadnje soboto napravilo prav lep večer; predstavljalo je Melesvillejevo igro „Elle est folle“, katero je po nemški prestavi (Wahn und Wahnsinn) lepo poslovenil g. J. Gecelj pod imenom: „Zblaznela je!“ Sedržaj igre je ta-le: Mladi, bogati, a strastni in čestiteljni lord Bernard Harleigh (g. Schmidt) živi v srečnem zakonu z Ano (g. Podkrajškova), blago in ljubeznjivo ženo. A zvezda njegove sreče mu na enkrat začne na čuden način temneti. Kamor gre, kamor potuje s svojo ženo, povsod ga spremlja kakor senca lord Maxwell (g. Trnovce), človek, katerega Harleigh uže od mladih nog nij mogel trpeti, ker je bil Maxwell v šoli vedno odličnejši nego on. Harleigh si ne more nič drugega misliti, nego da Maxwell lazi za njegovo ženo. To ga pripravi ob ves mir, ob vso srečo. Ta sum se mu toliko bolje utrdi, ker enkrat v Neapolji na vrtu za grmom skrit vidi, da se hoče Maxwell bližati njegovi ženi. To Harleigha tako ujezi, da Maxwella na dvo-boj pozove in ker se ta neče z njim biti, v

svoji razburjeni strasti — v morje pabne. Domišljevana nezvestoba njegove žene in storjeni zločin pa tako pretreseta Harleigha, da se mu pamet zmeša, a v svoji zblojeni glavi si domišlja, da je on sam pameten, a da je njegova žena — zblaznela! Živeč na svojem gradu pokliče zatorej svojega prijatelja slavnega doktorja Yollicka (g. Kocelj), da bi njegovo ženo zdravil. Vrli Yollick se ve da kmalu izpozna, da je le njegov nesrečni prijatelj zblaznel, a ne njegova plemenita žena lady Ana. Po mnogih ovinkih se Yollicku posreči izvedeti uzrok njegove nesreče; izvedeti, ka Maxwell nij hodil za Harleighovo ženo Ano, nego za Harleighovo varvanko Nelli (gospica Jamnikova), s katero je bil na skrivnem poročen; izvedeti, ka Maxwell nij utonil, nego ka ga je neki ribič iz morja izvlekel. In ko v odločivnem momentu Yollick pripelje Nelli in Maxwella pred zblaznelega Harleigha, mu to tako dušo pretrese, da se mu zdi, kakor bi se vzbudil iz dolgih morivnih sanj in pamet se mu zopet povrne.

Igra je polna človeško srce prešinjajočih prizorov, ki se tako hitro podé drug za drugim, da se jedva upaš oddahniti. Nesreča, ki po Harleighovi slepi strasti zakrivljena, razjeda in razdeva dve plemeniti bitji, njega

samega in njegovo Ano, te reže v čutečo dušo in sili solze v tvoje oko. — Igralci so igrali v lepem soglasji in zbrano občinstvo jih je po vsej pravici večkrat z glasno pohvalo odlikovalo. Posebno izvrstno pa so igrali gospica Podkrajškova in gospoda Schmidt in Kocelj. Poročevalec gospoda Schmidta, ki je imel najtežji nalog, še nij videl v nobeni igri, v kateri bi bil tako dobro in zares umetniško igral, kakor je v tej. Slovensko gledališče sme ponosno biti na tako pridnega in izvrstnega igralca, kakor je on. Enaka hvala gre našemu vrlemu g. Kocelju. Gospica Podkrajškova nam je v novič pokazala sè svojo izborna igro, kako sveta jej je dramatiška umetnost; a ne samo njena plemenita igra nego tudi njena elegantna in okusna toilette se je ta večer močno hvalila. Gospica Jamnikova in drugi gospodje so storili svojo dolžnost. V opereti „Bekarjeva istorija“, ki pa sama na sebi nij posebne vrednosti, sta g. Nollu in gospa Odijeveva lepo pela in tudi dobro igrala.

Gledališče je bilo ta večer tako prazno, da je škandal za slovensko Ljubljano. Pogrešali smo posebno — lepega spola in dijakov. Nekoliko je bilo morda tudi grdo vreme krivo slabega obiskanja. P.

zboru, treba, da se bolj ozrete po naši deželi, da pa tudi čitate naše novine, v teh mi svoje potrebe in želje razkladamo. Ko je g. Horak govoril omenjeni govor, mislil je morda samo na Ljubljano. Tam gotovo nij pomajnkanka učiteljev niti duhovnov, posebno zadnjih ne. Pa mar meni g. H., da ako je za Ljubljano prav, da potem smo, in moramo vsi Krajenci zadovoljni biti! Nikakor! Tudi mi želimo, da se naši otroci v šolah in cerkvah podučujejo, pa to po naših vaseh, ker se morajo udeležiti podučevanja, od bogataša kakor tudi od siromaka otroci, brez velikih stroškov. Posebno zadnji trpé pomajnkanka poduka, dok je pomajnkanka učiteljev, ker njih starši nemajo moči, da bi jih v kako mesto v šolo poslali.

Duhovnov je pa še preobilo v Ljubljani, ako se s pomajnkankjem na deželi primerja, kjer je v resnici premalo pravih duhovnov. Rečem „pravih“ zato, ker duhoven kakor namestnik Kriščev, bi ne smel gledati, kje je velika štola in kje so ljudje premožni, kateri radi za sv. maše dajo. Nasprotno oni bi morali paziti, da gredo za svojim poklicem: „Pojte po celem svetu in povsod učite vero ljubezni.“ Pač je le malo duhovnov takih, da bi se po tem ravnali. Ako naprosi kaka srenja škofijstvo za duhovna, katera ima v resnici potrebno enega, dohodki ali plača duhovska ne presega pa čez 600 do 700 gl., tej se takoj odgovori, da neče nobeden v to službo iti, ker je prerевна, siliti pa da se nobenega ne more, ker je pomajnkanka duhovnov. Potem pa ti ubogi srenječani iščejo povsod, kjer le mogó, da bi vsaj kakega v pokoji živečega dobili. Posreči se jim morda, da dobodo kakega, pa včasih takega, da bi veliko boljše za nje bilo, da bi brez njega bili. V Ljubljani se ve da je dosti teh gospodov, pa tam so dobre službe, tedaj dosti „dušne“, pa tudi „duhovske“ paše.

Iz Belgrada 16. jan. [Izv. dop.] Knez Milan je z ukazom od 29. decembra 1873. leta razpustil narodno skupščino, kajti poslancem je iztekel mandat, katerega so dobili za 3 leta, a z drugim ukazom sezval je izredno skupščino, v kateri so taisti poslanci, na 2. januar t. l. Ta izredna skupščina ima, da reši srbski budget za 1874. leto, za tem predloge o naknadnih kreditih, o založnicah in hranilnicah. V tem, da prejšnji predsednik in podpredsednik nijsta bila voljena, nego na njih mesto Dimitriji Jovanovič in Stefan Milisavljevič, smatrala je vlada nekakovo nepoverenje, in hotela je odstopiti, ali skupščina je na to enoglasno izrazila svoje poverenje sedanjemu ministerstvu, katero torej za bodoče ostane. —

Pred nekoliko dni je prišel v Belgrad brat kneza črnogorskega, vojvoda in prezident senata, Bože Petrovič. Odmah po svojem dolazku je obiskal sestričino kneza Milana, Katarino, vdovo Blaznavčevo; drugi dan je odpotoval v Kragujevac, da pozdravi srbskega kneza. Karakteristično je, da je pri tej priliki izrazil svojo radost o padu Rističevega ministerstva, in je tako pokazal, da kakor odnašaji med Srbi in Bolgari, tako tudi med Srbijo in Črnogoro pod vlado Rističeveo nijso bili najboljši. V nedeljo se je vojvoda vrnil v Belgrad, a včeraj je odpotoval v Petrograd v svatove hčeri ruskega carja.

Njegovemu dolazku se daje političen

značaj, in nádeja je, da se bo Srbija zopet približala svojim naravnim prijateljem in zaveznikom Slovanom, od katerih edinih ima v odsodnem trenutku pomoči pričakovati.

D.

Domače stvari.

— (Postojnska čitalnica) napravi dne 25. januarja 1874 „besedo“ v spomin Valentina Vodnika. Program je: 1. Godba. 2. Slavnostni govor. 3. Samospev: „Pred dvobojem“, poje g. Cvetko Dietrich. 4. Samospev: Romanca iz operete „Tičnik“, poje gospodična Rosova. 5. Tombola z lepimi dobitki. 6. „Domači prepir“, veseloigra v enem dejanji. 7. Ples. Vstopnina za ude po 15 kr., za nunde po 30 kr. Kasa bode odprta ob 7. uri. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K tej besedi uljudno vabi čitalnični odbor.

— (Podpiralni zalogi vseučiliščnih dijakov v Gradcu) je darovati blagovolil dalmatinski deželni zbor 40 gld.; po g. Ferjančiču smo prejeli pod naslovom „čitalnična pušica v Celovci“ 3 gld. 50 kr. Slovenske čitalnice! kar dela celovška, bi ne bilo mogoče tudi Vam storiti? Gg. Krsnik in Jarec, jur. et med. stud. vsak po 1 gld. Za vse doneske se lepo zahvaljuje:

Odbor.

— (V parnem mlinu) g. Jerančiča v Ljubljani je prišla mašina mlinarja in mu raztrgala vse oblačilo s telesa. Ko ne bi bil mlinar imel tako lahkega oblačila na sebi, bila bi ga mašina gotovo raztrgala.

— (Sredina ljubljanske „zvezde“) je ta dva dni, kar dežuje, podobna močvirju. Ali ne bi hotel slav. mestni magistrat nekaj peska žrtovati?

— (Iz Velikih Pirešič) pri Celji se nam piše: Na dan novega leta je tukajšnje gospodarje strah obšel. Slišalo se je, da je v vasi Zavrh pri kovaču vol močno zbolel, ter da ne je in ne vstaje, torej so se najstrogejši ukazi napovedali. Prišel je iz Celja živinozdravnik g. Reininger (neki trdi Nemeč, pa naj med slovenske kmete hodi?) bolezen preiskovat, katero je za strašno nevarno spoznal. Hitro je bila na nevarnem kraju žandarmerijska straža in naš obč. predstojnik je imel dosta posla. Velik hrup je nastal. V petek 2. januarja se je na omenjeno mesto pripeljal sam okrajni celski glavar g. Haas z živinozdravnikom iz Gradca, kateri je pa bolezen za čisto nenevarno spoznal. Vol je imel razpišen jezik in drisko. Čez nekaj časa je vstal, začel jesti in je ozdravel. Od živinske kuge tu v okolji nij slišati in gospodarji so zopet brez strahu. Osepnice imajo še tukaj posebno priletni ljudje. 29. decembra pr. l. je bila volitev obč. predstojnika. Naše želje so se izpolnile, ker je bil naš obč. spoštovani g. Jak. Ježovnik p. d. cestni Fervega enoglasno izvoljen. Da on vse zaupanje občanov vživa, priča njegova tretja volitev za predstojnika. G. Jak. Ježovnik je tudi krajni šolski nadzornik. Svojo častno nalogo tembolj lahko izvršuje kakor občinski oblastnik, da učitelju pomaga v besedi in djanji šolske postave izpolnovati, kar iz prepričanja popolnem upamo, ker se je v preteklosti vedno šolskega prijatelja in pospešitelja skazal. Tedaj za dobro stvar naprej! —

— (Iz Varaždina) se nam piše: Ko se je razglasilo, da se je začela širiti po

Štajerskem živinska kuga, posebno okolo Ptuja, zaprla se je tudi meja med Štajersko in Hrvatsko. Tako je prišlo, da je tudi Varaždin zaprt. Trgovina je tedaj nehala; Varaždin je v tej stvari izolovan: vanj se ne sme goniti goveja živina. Za tega delj je postala v Varaždinu velika draginja. To je vznemirilo nekatere stare Varaždince, kateri nijso na take neugodne novosti navajeni, da so skovali basen, polno domišljije. Po vseh oglih so viseli plakati, a na papirji bila je podoba psa, vola in osla, a poleg tolmačenje tako-le: „Šel je pes iz Varaždina; na svojem potu napoti se na varaždinskem mostu na vola. Vol zapita psa, zakaj vendar ide iz Varaždina; a ta mu odgovori: Za me mora plačati gospodar na leto 2 gld., a tega jaz nečem, pa ravno za to nij za me obstanka v mestu. Vol pa reče: tedaj tudi jaz ne idem v mesto: če se za te mora platiti 2 gold., to se bo za me moralo platiti 4 gld. Pomenkovaje se gresta dalje; pes še menda pripoveduje, da so gospoda stoprv lani naredili, da se mora tudi zanj platiti, če hoče v mestu živeti. Na potu se namerita na osla, kateri ju pita, kam sta se namonila. Oba mu pripovedujeta, zakaj zapuščata Varaždin, a osel veselo nadaljuje: Jaz pa grem v mesto, za me se nič ne plača, ker imam brate v mestu, jaz idem k svojim bratom.“ (G. dopisnik, ali nij bil osel malo pregrób mož? Ur.)

Narodno-gospodarske stvari.

Kupčija Avstro-Ogerske v enajsterih mesecih od januarija do novembra 1873.

Cena upeljanega blaga v dobi od januarija do konca novembra 1873 znaša 525.400.000 gold. Ako se izloči blago, ki se je od januarija na novo sprejelo, pa 512.400.000 gold., tedaj za 12.500.000 gld. oziroma za 25.400.000 manje, kakor lani. Cena izvoženih predmetov je, ako ne vštujemo od januarija 1873 sprejetega blaga, za 31.200.000 večji, kakor lani. Da se je pokrnil preostanek importa čez eksport, trebalo je v enajsterih mesecih 1872. leta 187.900.000 gld., v enaki dobi 1873 leta pa 124.300.000 gld., tedaj za 63.600.000 gld. manje. Žita in moke se od meseca do meseca več uvažajo. V enajsterih mesecih od januarja do konca novembra 1872 se je upeljalo 8.400.000 col. cent. žita (cerealij) in 500.000 col. centov moke; v taisti dobi 1. 1873 pa 10.300.000 col. centov ali oziroma 1.900.000 col. cent.

Ako glavna dva žita pšenico in rež — primerjamo, se je je pretečeno leto 1873 za 2.000.000 več vpeljalo. Ves žitni import (od 1. okt. prost štibre) je znašal meseca okt. 1873 988.176 col. centov, v mesecu novembru pa 1.293.383 col. centov, se je tedaj proti prejšnjemu mesecu za 305.207 centov povečal. Oficijelne številke importa in eksporta so sledeče: Import 1. 1872 537.800.000 gold. eksport 1. 1872 347.900.000 gld., import 1. 1873 513.000.000 gld., eksport 423.900.000 gold.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalescière du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezní katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezní v želodci, v živcih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledviči,

tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.
28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalesciere. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaju čudeže storilo, zaradi česar te zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalesciere me je od nevarnega ka-tára na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekem kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšje Florijan Köllner,

c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesciere pri odrasčenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesciere-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenu Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Tujci.

19. januarja:

Evropa: Dolenc iz Slapa pri Vipavi. — Rüdemberg iz Elberfelda.

Pri Elefantu: Graheg iz Ravnega. — Cradica iz Celja. — Friedmann iz Dunaja. — Fustoni iz Trsta. — Russbach iz Lipnice.

Pri Maliću: Dermota iz Udme. — Pat-scheider iz Novega mesta.

Pri Zamorcju: Kmet iz St Martina.

Za deveti februarij 1874.

Presirnov životopis!

Meseca februarja t. l. se bode v 1., 2. in 8. štev. „Sonn- und Montagszeitung“ objavil prvi občirni životopis pesnika **Franceta Presirna** od dr. Germonika.

„Sonn- und Montagszeitung“ velja za 1/4 leta 1 gld. 50 kr., za 1/2 leta 3 gld., za celo leto 6 gld. (15—1)

Administracija
na Dunaji, verlängerte
Wiplingerstrase 38.

Za deveti februarij 1874.

Marzeljsko žolco,

najboljše, hitrejše in cenejše sredstvo za

vinsko čiščenje in zboljšanje

(velja za vedro po njenej moči, 2 do 2 1/2 kr.)

z navodom kako se rabi, priporoča

Jan. Alf. Hartmann

(346—5)

v Ljubljani.

Pisarna v Grumnikovi hiši.

Za ugoden uspeh se garantira.

Dunajska borza 20. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld. 60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	64
1860 drž. posojilo	106	75
Akcije narodne banke	985	—
Kreditne akcije	241	—
London	113	75
Napoli	9	7 1/2
C. k. cekini	—	—
Srebro	108	20

Specijelni učinek anatherinove ustne vode

od dr. J. G. Poppa na Dunaji.
razložen od dr. Julija Janel, praktičnega zdravnika itd.

Zapisana na c. k. kliniki na Dunaji od gg. dr. profesorja Oppolzer, rekt. magnif. k. saškega dvornega svetovalca, dr. v. Kletzinski, dr. Brants, dr. Heller itd.

Ona je za zobno snaženje sploh. Raztopi po svojih kemičnih lastnostih slizo med in na zobeh.

Posebno priporočati je po kosilu, ker med zobavi zaostali mesni deli, ko začnejo gnjiti, zobe v nevarnost spravijo in hud duh iz ust dajejo.

Zeló v onih slučajih, kjer je vinski kamen uže začel delati se, se uspešno rabi, ker nasprotuje utrjenju. Kajti, če je le tudi najmanjši del kakega zoba se odlomil, loti se golega zoba takoj gnjiloba, zob se razruši in škoduje tudi zdrave zobe.

Da zobom lepo naravno barvo zopet, ker kemično raztopi in odmiče vsako prevleko.

Jako koristna je v tem, da ohrani čiste umetne zobove. Vzdržuje je v prvotni barvi, blesku, varuje je vinskoga kamna in pred hudim duhom.

Utolazi ne le bolečine, ki je naredé otlí in vneti zobi, nego zavaruje, da se to dalje ne širi.

Ravno tako se izkaže anatherinova ustna voda **tudi proti gnjilobi zobnega mesa in kot gotovo in zanesljivo utolazilno sredstvo bolečin v otlíh zobeh, in pri revmatičnih zobnih boleznih.**

Anatherinova ustna voda lahko utolazi bol v najkrajšem času, ne da bi se bilo bati škodljivih nasledkov.

Nad vse cenljiva je anatherinova ustna voda **v vzdržanji dobrega duha pri dihanju, potem v odstranjenji hudega diha** in zadostuje vsak dan večkratno izmivanje ust s to vodo.

Ne more se zadosti priporočati pri gobastem zobnem mesu. Ako se anatherinova ustna voda komaj štiri tedne po napisu rabi, izgine bledost bolnega zobnega mesa in na njeno mesto pride prijetnejša rožna barva.

Ravno tako izvrstno se izkaže anatherinova ustna voda pri rahlih zobeh, na katerem zlu toliko scropluloznih trpi, ko tudi, ako v višjej starosti zobno meso gine.

Gotovo sredstvo je anatherinova ustna voda tudi pri lahko krvavečem zobnem mesu. Uzrok tega je slabost zobnih cevij. V tem slučaju je trda krtačica zelo potrebna, ker zobno meso scarifícira, po čemer nova delavnost nastopi.

Se dobiva: (16—1) v Ljubljani pri Petričič in Pirker-ji — Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji — Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u — E. Birschitz-u, lekarji; — v Kranju pri L. Krisper-ji — Seb. Schanung-u, lekarji; — v Piberg-u pri Herbst-u, lekarji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji; — v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bömches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji — J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F. Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Deperi-s-u, lek.; — Postojni pri Kupfersehid-t-u lekarji; — v Škofljoki pri C. Fabiani-ji, lekarji; — v Kočevji pri J. Braune-tu, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Zima pride, zima pride, zima je že tu!

Dobra, grejoča zimska obleka varuje pred prehlajenjem, ki je začetek vsake bolezni.

Komašnje za gospode

iz najtanjšega sukna, podloženo, z lepimi gumbami prešite 5 gl.

1 par za gospode 1 in 2 gl.
1 " " s kožo podloženi, za kočiranje 2 gl.

Zdravilna podtelesca.

Ta so iz najfinejše **Merino-volne**, izvrstno grejjo telo in je varuje pred mrazenjem.
1 fine vrste, belo 1 gl.
1 " " pisano 1 gl.
1 najfineje volne 2 gl.
1 " " pisano 2 gl.

Komašnje

iz pravega ruskega usnja z varnostnimi sponami, varuje hlače popolnem pri slabem vremenu. 1 par najtanjših 5 gl.

Vloge za v čevlje

so najbolj priporočevalne, varujejo noge pred mrazom in potem nič treba teških zimskih čevljev nositi.
1 par za gospode, gospe ali otroke 50 kr.

1 zgornja srajca

iz najfinejšega barvanega flanela s svilenimi ali atlasnimi prsi in lepimi načrti prešita 5 gl.

Dolge in kratke nogovice

najbolje vrste.
1 par dolgih za deklice 50 kr.
1 " " " gospe, najtanjše 50 kr., 1 gl.
1 " " flanelnih kratkih 50 kr.
1 " " iz najtanjše volne pletenih 1 gl.
1 " " lovskih najtanjših 2 gl.

Bodi luč!

Novo popravljene petrolejske svetilnice z varnostno napravo, popolnem brez duha, po najlepših izgledih dunajske razstave narejene, so najboljše vrste le pri podpisanej fabriški zalogi dobiti. Svetilnice za pri uku, delu, za družino so tako narejene, da je v 24. urah le za 2 in pol kr. tvarine treba.
1 kuhinjska svetilnica 50 kr.
1 stenska ali viseča 1 in 2 gl.
1 sobna popolna 50 kr. najlepša 1 in 2 gl.
1 za uk ali delo 1 in 2 gl.
1 salonska posebno lepa 5 gl.
1 viseča za predsobo ali delavnico 50 kr., 1 do 2 gl.
1 salonska viseča s škripci 5 gl.
taiste luksurjoznejše za 1, 2, 5 dražje.
1 svetilnična podloga iz Angora-volne 50 kr.

Šali za gospode

vseh barv iz najfineje volne gld. 1.50.

Posebno lepo

je nositi zelo tanjka prava turška svilena Cachenez-ogrinjala za gospode po 1 gl., 2, in 5 gl.

Naglo kot blisk!

Najprijetnejša zabava po zimi je drsanje, toda k temu je neogibno treba dobrih, varnih drkalic.
Vse drkalice so previdene z novo patentirano ameriškansko varnostno napravo.
1 par za otroke 1 gl.
1 " " gospe ali deklice 2 gl.
1 " " jako lepih, prav angleških 5 gl.
1 " " za gospode 2 gl.
1 " " " najlepših 5 gl.

Potni šali

veliki, kot ogrinjalo 2 gl. in 5 gl.

Mufi za gospe in otroke.

1 za deklice ali otroke 1 gl.
1 ovrtnik za to 50 kr., 1 gl.
1 za deklice 2 in 5 gl.
1 popolni kinč, ovrtnik in muf dolgodlačen najtanjši 5 gl.

Šlips za gospode in gospe

iz najtanjše volne s svilo pretkano 50 kr. in 1 gl.

Ogrinjala za gospe in deklice

à la Maria Antoinette, rdeča, modra, bela, vijolasta. So iz najtanjše berlinske volne tkana, pletena, izvrstno grejjo in so najlepša in najnovjša v tem času.
1 za otroke 50 kr.
1 " " deklice, najtanjše 1 in 2 gl.
1 " " gospe, zeló tanjko 2—5 gl.

Komašnje

iz najtanjše barvane berlinske volne pletene.
1 za otroke 50 kr.
1 " " deklice 1 gl.
1 " " gospe, najtanjše 2 gl.

Rokovice

iz najtanjše melkoobčutne volne.
1 par za gospode 50 kr. in 1 gl.
1 " " " podložene 1 in 2 gl.
1 " " " gospe in deklice 50 kr. in 1 gl.
1 " " " " podložene 1 gl.

Rokovice iz jelenjega usnja.

1 par za otroke 50 kr.
1 " " gospe ali deklice 1 gl.
1 " " " in " " z manšetami 2 gl.

Gulden-Bazar, na Dunaji, Praterstrasse 66.

(312—15)